

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS . PRIJS

Voor de Stad . . f 12.

Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 octs de regel.
bhalce 35 cents regel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

De genen, die zich gedurende deze maand voor het tweede kwartaal 1846 aan den Noord-Brabander abonneren, zullen denzelfden, van beden of zonder eenige vermeerdering van kosten ontvangen.

In het verslag der voorloopige beraadslagingen in de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal over het wetsontwerp tot gemoetkoming wegens militaire inundatiën, heeft men opgemerkt, dat de bedenkingen daartegen voornamelijk bestaan:

1° of men tegens aanspraak op de gereclameerde schadevergoeding kan maken?

Men werpt daartegen op, dat de plaats gehad hebbende inundatiën als eene ramp van den oorlog moeten worden beschouwd, of wel dat de schade gelijk moeten gesteld worden met die welke overstromingen, ten gevolge van het doorbreken van zee- of rivierdijken, te weeg brengen.

Men beweert dat de regering volkomen gerechtigd is om in geval van oorlog, tot verdediging van het grondgebied, te inunderen al die gronden, welke den vijand de toenadering konden gemakkelijk maken, en dat dit recht van den Staat grond is op den plicht, om alle mogelijke middelen tot zelfbehoud aantewenden en waaraan alle andere belangen geacht moeten worden ondergeschikt te zijn.

Wij willen dit beginsel niet tegenspreken, wanneer het niet te ver wordt uitgestrekt. — De Noord-Brabanders hebben zich daaraan ook gewillig onderworpen; zij hebben niet alleen hunne landerijen laten inunderen, maar zelfs laten innemen tot de aanlegging van fortificatiewerken en batterijen, zij hebben de lasten en kosten van aanhoudende militaire inkwartieringen ondergaan; leverantien van levensmiddelen en fourages, van brand- en lichtstoffen, en kar- en wagenvrachten gepresteerd, ja zelfs hunne eigen personen tot afwering van den vijand aangeboden, die, even als de inundatiën, rampen van den oorlog zijn.

Maar nu te beweren, dat men voor de plaats gehad hebbende inundatiën geene schadevergoeding verschuldigd is, zal bij ieder onpartijdige wel als overdreven worden beschouwd.

Indien zich daartoe geene gelegenheid had aangeboden, zoude dan het gouvernement niet verplicht geweest zijn, een veel grooter aantal landerijen tot aanlegging van veldwerken in te nemen, en zoude dit zonder onteigening en betaling ook kunnen hebben plaats gehad?

Het gouvernement heeft het anders begrepen, en de ingenomen en onteigende gronden zijn door hetzelfde betaald, even als de gedane leverantien en gepresteerde wagen- en karrevrachten; de vorige gouvernementen hebben dit tot de door dezelve bevolen inundatiën gelijk gesteld,

Ten wiens behoeve hebben de inundatiën plaats gehad? alleen ter verdediging van de noordelijke provincien; en door wien zijn dezelve bewerkstelligd? van wegens het gouvernement. En kunnen nu deze rampen redelijker wijze gelijk gesteld worden, met die, welke door dijkbreuken en hooge watervloeden veroorzaakt worden, ja zelfs met plundersingen en rooverijen door eenen invallenden vijand veroorzaakt.

Het gouvernement heeft dezelve tot behoud van het Rijk noodzakelijk geoordeeld, en is dan de Staat niet verplicht, de kosten daarvan door het geheele Rijk te doen dragen? met hetzelfde recht had dezelve dan alle betalingen voor onteigende gronden tot aanlegging van veldwerken, inlegering van militairen, gedane leverantien en gepresteerde diensten kunnen weigeren; en waarom zouden degenen, die hunne landerijen ten dienste van den Staat en tot verdediging van denzelfden hebben gepresteerd, op eene minder gunstige voet moeten behandeld worden, dan de koopman en winkelier, die goederen hebben moeten leveren, of de houders van paarden en wagens, die dezelve ten dienste van den Staat hebben moeten stellen?

Het is de regering, die over een en ander beschikt heeft, het zijn geene rampen die van boven komen, noch door vijanden berokkend zijn.

2° Acht men de voorgestelde schadeloosstelling ook van eenen bedenkelijken aard, om dat zij een gevaarlijk precedent zoude daarstellen. — Deze bedenking is ons zeer gezocht voorgekomen. Welke gevolgtrekking kan uit de naking van eene verplichting worden getrokken? elke debiteur zoude dezelve bij de betaling zijner rekeningen kunnen voorbrennen.

Wij hopen niet dat de tijden, waarin deze provincie negen jaren verkeerd heeft, zich ooit weër zullen opdoen maar zoude de afwijzing der regtmatige reclames geen antecedent kunnen opleveren voor eene alsdan minder gunstige stemming der ingezetenen?

3°. Wil men in rekening brengen de aanmerkelijk vermeerderde geldsomloop, door het langdurig verblijf des legers met de aankleven van dien in de streken, alwaar de inundatiën hebben plaats gehad.

Wie had immer kunnen denken, dat deze langdurige inlegering van militairen als eene gunst voor deze Provincie zoude worden beschouwd? degenen die deel gemaakt hebben van deze inlegering, zullen daar best over

kunnen oordeelen, en had slechts een klein gedeelte van dezelve in de Noordelijke Provincien plaats gehad, welke jammerklagen zoude men daarover niet aanhoudend gehoord hebben? — Wij zullen niet tegenspreken dat eenige logementhouders, herbergiers, en winkeliers daarvan voordeelen genoten hebben, maar dit zijn de grondeigenaren of huurders van landerijen niet; — ons zijn eene menigte ingezetenen bekend, die de militaire inkwartiering uithoofde van hunne huisselijke omstandigheden niet konden ondergaan en van duizend tot drie duizend gulden en meer hebben moeten betalen, voor de uitbesteding der militairen en dat de anderen hunne rekening opmaken! — en zonder te gewagen, van het zedebederf door de inkwartiering veroorzaakt, hebben de landlieden behoeften leeren kennen, die voor het vervolg van jaren nog verderfelijker zijn; hetgeen tengevolge heeft gehad, dat het geld schaarsch en de betalingen slecht zijn geworden; — de goede trouw van vele landlieden is daardoor verbasterd; en dit durft men nog als eene weldaad in rekening brengen, ja, men schijnt den last, dien de meeste ingezetenen door de militaire inkwartiering hebben ondergaan, zelfs als eene gunst te beschouwen!

En eindelijk neemt men tot baat den mingunstigen toestand van 's Rijks kasse, waarop wij durven vragen, of dit eene reden is om niet te betalen hetgeen men schuldig is; en zal dit geen precedent opleveren voor diegenen, die niet gaarne hunne rekeningen voldoen; zullen zij zich niet kunnen beroepen op het gedrag der regering en ook alle mogelijke uitvlugten zoeken?

Wij zouden te wijdoospig worden, indien wij alle de in het verslag der afdeelingen voorgestelde bedenkingen meer omstandig wilden wederleggen; dezelve vinden zich naar ons oordeel volledig opgelost in het adres dat door Heeren Gedeputeerde Staten op den 17 november 1835 aan den Koning is ingediend en tot welker mededeeling wij ons in staat vinden gesteld.

Aan

Zijne Majesteit den Koning

Sire!

De omstandigheid waarin deze Provincie, in vergelyk tot de overige noordelijke provincien van het Rijk, sedert den jare 1830 verkeerd heeft en nog verkeert, doet ons de vrijheid nemen Uwe Majesteit met den meesten eerbied te naderen, en aan Hoogstdenzelven voorttedragen.

Dat ten gevolge der onlusten in de zuidelijke provincien, deze Provincie steeds den last der inkwartiering der in dezelve gecantonneerd gewordene en nog aanwezige troepen heeft moeten dra-

gen, met alle de daarmede verknochte moeilijkheden; waardoor wel is waar, aan enkele ingezetenen, neringdoenden, logieënthouders en herbergiers, winst of voordeel is aangebragt; doch waarentegen de bouwman, stilleveade burger en ambachtsman zich de enorme kosten van inkwartiering en daarmede gepaard gaande lasten, nu vijf achtereenvolgende jaren heeft moeten getroosten, en zulks met alle die gelatenheid voor de dierbare belangen van Koning en Vaderland gedaan heeft, dat dit de verwondering en erkentenis zelfs van het late nageslacht zal wegdragen.

Het is evenwel, Sire! niet deze last en de daardoor veroorzaakte schade, noch de heillooze gevolgen welke deze voortdurende inkwartiering voor den landbouwer zullen opleveren, waaromtrent wij ons voorgenomen hebben Uwe Majesteit te adieren; maar het zijn die, welke veroorzaakt zijn door de plaats gehad hebbende en nog gedeeltelijk voortdurende inundatiën, welke wij op aandrang van zoovle eigenaren van landerijen en plaatselijke autoriteiten, alsmede daartoe door de Algemeene Staten dezer provincie uitgenoodigd, de vrijheid moeten nemen, onder de aandacht van Uwe Majesteit te brengen.

De inundatiën door ons bedoeld, zijn die, welke bij den aanvang der onlusten in de zuidelijke provincien, tot conservatie of tot versterking en verdediging van de noordelijke gewesten van het Rijk zijn geordonneerd en daargesteld geworden, niet alleen in den omtrek der vestingen, 's Hertogenbosch, Breda en Bergen-op-Zoom, maar ook van trasschen gelegen polders en landerijen en welke niet van eenen gewonen aard, maar zoodanig zijn bewerkstelligd geworden, dat eenige polders er onder zijn bezweken en de schade daardoor veroorzaakt, zich van sommige dier steden, tot op eenen afstand van ugenoeg twee uren heeft doen gevoelen.

Wij moeten bekennen, Sire! dat de landerijen bij of in den omtrek der vestingen gelegen, hieraan steeds in oorlogstijden zijn onderhevig geweest, of dit hadden kunnen worden; dan voor de overige verder en buiten het bereik der vestingen of zoodanig buiten het geschutz gelegen, kon zulks niet worden voorzien; terwijl de eerste, bijaldien zij al eens moesten worden onder water gezet of geinundeerd, dan toch het vooruitzicht hadden, dat zulks van korten duur zoude wezen; zooals het geheugen bevestigt, dat zulks nimmer langer dan voor een winter- of zomersaizoen het geval geweest is.

Dat het almede waar is, dat de landerijen, die onder het geschutz eener vesting zijn gelegen, als het ware, met den last bezwaard zijn, dat zij in oorlogstijden aan het onderwater zetten zijn onderworpen, en dat zij onder dat bezwaar zijn verkregen en verkocht worden; doch dat het niet minder waar is, dat deze landerijen, voorinsalg ook om die reden, aan gene of slechts aan een geringe grondbelasting waren onderworpen; terwijl, sedert de daarstelling van het Rijk der Nederlanden, in den jaar 1815, wanneer deze Provincie het middelpunt van het Rijk uitmaakte, aan dit bezwaar weinig waarde meer werd gehecht; en dat sedert dien tijd, bij den overgang van eigendom, zulks ook van geringe waarde is geweest, zooals bij de schatting voor de kadasterale waarde daarop ook niet is bliffendeerd, en voornemende landerijen aan een zeer verhoogde grondbelasting zijn onderworpen geworden.

Dat deze landerijen voor een groot gedeelte, nu gedurende een tijdvak van meer dan vijf jaren onder water zijn geinundeerd gebleven zijnde, daar van niet slechts het gevolg is, dat dezelve geene de minste inkomsten hebben opgeleverd, maar dat dezelve daarenboven zoodanig van natuur veranderd en verbaard zijn geworden, dat het daarop vroeger waartende gras tot biezen en waterplanten is verkeerd, dat de Bouwlanden zijn uitgemergeld en de Houtgewassen gestorven; — en dat bij het opheffen en uittrekken der bevolene inundatiën er eenen geruimen tijd zal moeten verloopen, eer dezelve tot hunnen vroegeren staat van cultuur of wisselgebruik zullen zijn teruggebragt. Eene omstandigheid en daadzak, Sire! die naar ons inzien, allezins pleitende is, om de belangen van de in deze betrokke geërfden in aanmerking te nemen en voorzetsaar.

Dat de schade, die hier, door de ingezetenen in deze Provincie geleden en die nog geleden wordt, groot is, en dat hij Uwe Majesteit ligtelijk gevoeld worden, en dat dezelve veroorzaakt zijn in het belang van de overige Provincien des Ryks, ver-

trouwen wij ook, dat door niemand zal worden tegengesproken en door Uwe Majesteit toegestemd; tengevolge dat dan ook de billijkheid zoude vorderen, dat zij hiervoor op de eene of andere wijze wierden schadeloos gesteld of te gemoet gekomen en waarop in de gegeven omstandigheden op gronden van rechtvaardigheid, de regelmatigste aanspraak kan gemaakt worden.

Deze billijkheid, Sire! is in vroegere tijden steeds in het oog gehouden en of gevolgd. In de jaren 1747 en 1748 zijn de ingezetenen schadeloos gesteld, wier landerijen door het beleg van Bergen-op-Zoom en ter gelegenheid van den vijandelijke aanval zijn geinundeerd geweest, zoo als uit de Polder-Rekening van Heerjanland-Polder, volgens het rekwest van het Polderbestuur aan Uwe Majesteit, allezins consteert en nader kan bewezen worden.

In de jaren 1787 en 1793 hebben de Staten van Holland bij derzelver publicatiën van den 10 sept. en 14 febr. van die jaren, den ingezetenen schadeloosstelling toegezegd, voor de nadeelen, die door de inundatie hunner landerijen, tot wering van eenen vijandelijke aanval, zoude worden veroorzaakt, en welke schadeloosstellingen ook daadwerkelijk zijn uitbetaald.

Bij een Keizerlijk Decreet van den 10 oktober 1811, heeft Napoleon zelfs, wiens willekeurige handelingen en vooral in het geval van militaire operatiën, te wel bekend zijn, de rechtvaardigheid toegestemd, wegens de schadeloosstelling voor de nadeelen die de inundatiën in 1809, ter zake van de landing der Engelschen hadden veroorzaakt; en ofschoon deze waren daargesteld, voor dat hij het Bestuur dezer landen zich had aangepastigd, heeft hij bij opgemaakt decreet, de betaling daarvan geordonneerd, en waarvan het Arrondissement Breda, alleen 200,000 francs heeft genoten, en voor de kortstondige inundatiën in het departement des Bouches du Rhin eenne somme van 50,000 francs is toegestaan.

Indien de vorige besturen en waaronder dat van eenen Napoleon, de rechtvaardigheid van een schadeloosstelling hebben erkend, zelfs voor een kortstondige inundatie bij eenen daadwerkelijk vijandelijke aanval, met hoeveel vertrouwen mogen wij dan niet tot eenen Vorst naderen, die wel regt, den Vader zijner onderdanen wordt geroemd, die met zooveel nadruk bij de laatste opening der Staten-Generaal en met een vaderlijk gevoel gezegd heeft, dat het Hoofddoel van Hoogstdezelfs zorgen gebleven is, de inwendige aangelegenheden van het Rijk zoodanig te regelen, dat het bezwaar der buitengewone omstandigheden, waarin wij steeds verkeeren, voor zijne beminde onderdanen minder gevoelig worde.

De omstandigheid, Sire! waarin deze provincie nu reeds meer dan vijf jaren verkeerd heeft, is van eenen buitengewonen aard; de daargestelde en nog gedeeltelijk voortdurende inundatiën zijn geene tijdelijke of kortstondige aanlegelen tot wering van eenen aanvallenden vijand, die wel groote schade veroorzaken, maar nimmer zijn gepaard geweest met een geheel bederf der landerijen. Deze voortdurende onderwater houding kan en behoort in zeker geval gelijk gesteld te worden met eeno ontrenting ten dienste van het algemeen, en vermits dezelve geene andere strekking gehad hebben en nog hebben, dan ten belangen van de overige provincien van het Rijk; dan denzelve te waarborgen tegen alle nadeelen bij eenen onverwachten en onverhoopten inval van eenen vijandelijke magt, pleit ook de billijkheid, dat deze schade even als alle oorlogsschaden door alle belanghebbenden worde gedragen.

Wij durven ons beroepen, Sire! op het voorbeeldoos goed gedrag der ingezetenen dezer provincie, die met de grootste lijdzaamheid en bereidwilligheid den last der inkwartieringen en van deze drukkende omstandigheid hebben gedragen, en zulks alleen met de innige overtuiging dat ook hunne regelmatigte beden bij hunnen geliefden Vorst nimmer onverhoord zullen blijven, bij eenen Koning, wiens goedertierenheid bekend is en bij wien het een behoefte is zijne onderdanen te ondersteunen en derzelver rampen te lenigen.

In dit vertrouwen, Sire! zij het ons vergund tot Uwe Majesteit te naderen en hoogerdezelve eerbiedig te smeeken, dat het Uwe Majesteit goedgunstig moge behagen te bepalen, dat aan die ingezetenen, wiens landerijen op order van het gouvernement, sedert de maand Augustus 1830 zijn geinundeerd geworden en andere schaden tot verdediging der

aan Uwe Majesteit getrouw gebleven provincien hebben ondergaan, daarvoor in billijkheid schadeloos zullen worden gesteld, alsmede dat de noodige orders zullen worden uitgevaardigd dat daarvan eenne spoedige opwekking worde gedaan.

Wij zijn,
De Gedeputeerde Staten enz.
's Hertogenbosch, den 17 Nov. 1830

ITALIE.

ROME 13 februarij. De H. Vader heeft gisteren op het Yaticaan een openbaar consistorie gehouden waarin mgr. Latour-d'Auvergne Laraguais met de gebruikelijke plegtigheden is binnengeleid en uit handen van Z. H. den kardinaalshoed ontvangen heeft.

— Mgr. di San-Marzano, apostolisch-nuncius te Brussel, is onlangs tot aartsbisschop in partibus gewijd. De prelaat moet eerstdaags op reis gaan, om zich naar de plaats zijner bestemming te begeven.

— De H. Vader heeft een streng onderzoek laat om de bewerkers van de openbaarmaking van het verhaal van de zuster Mieczyslawka te ontdekken. In eene nota, gerigt aan den heer de Bontenoeff, heeft Z. Em. de kardinaal secretaris van Staat Lambruschini tegen deze openbaarmaking geprotesteerd. Een gelijksoortig protest is aan de onderscheidene apostolische nunciussen gezonden. Men zegt dat de H. Vader bevoeten heeft dat zulks dadelijk aan den keizer van Rusland zou gemeld worden en dat men aan Z. M. het leedwezen van Z. H. over deze openbaarmaking zou uitdrukken. (Augsb.Z.)

ZWITSZERLAND.

De heer Durey zet in Lausanne het werk voort dat men te Bern begonnen is. Doch zijne zegepraal is zeer onlangs door eenen zonderlinge teleurstelling gestoord geworden. Het schijnt dat hij, niède van tegen de publieke opinie te worstelen, tegen over de afkeuring, die hem van alle zijden omringt, heeft willen stellen eenen soort van satisfactie door de vreemde mogendheden afgegeven. De stappen, welke hij hiertoe heeft aangewand, hebben hem eenen nota van Lord Aberdeen op den hals gehaald, waarover hij zich alles behalven beroemd heeft, doch welke wij in de Staats-Courant van Lathern vermeld vinden en waarvan wij eenige zinsneden willen mededeelen.

« Het gouvernement Hr. Br. M. kan niet begrijpen zegt Lord Aberdeen, krachtens welke wet of welke noodzakelijkheid de heere Durey vermeend heeft te mogen afwijken van de eerste grondbeginselen der burgerlijke en godsdienstige vrijheid, door alle christelijke en beschaaftde nation beleden, en welker handhaving steeds den grootsten roem uitwaakt van het gouvernement van 't canton Vaudt.

« Het gouvernement Hr. Br. M. moet veelberdeuken, dat de zich noemende liberale cantons zich naijverig zouden toonen over het voorregt van de burgerlijke en godsdienstige vrijheid te beschermen en het voorbeeld zouden geven van den naauwgezetsten eerbied voor de regten en vrijheden, welke aan al de cantons van het eedgenootschap toekomen.

Zie daar het antwoord, dat de heer Durey gegeven is. Hierover niet meer te vreden, zoo als ligt te denken valt, nam hij het besluit zich mondelings te verbergen tot den Pruisischen gezant gelastigde in Zwitserland, den graaf von Rich-Lattow; hij had met dezen een lang gesprek, waarvan hij een verslag door de blaaden heeft bekend gemaakt, doch voorzigtigheidshalve de antwoorden van dien staats- en achterlatende; alleenlijk heeft hij op twee plaatsen vermeld, dat de Minister van Pruisen hem niet had tegengesproken.

Men denkt overigens dat Pruisen eertlang eenenota zal indienen in denzelfden zin als die van Engeland.

In een woord: de heer Durey heeft geens reden zichzelven met den uitslag zijner pogingen geluk te wenschen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 18 februarij. De stedelijke raad van Breslau heeft zich, even als die van Berlijn in het afgelopen jaar, den koninklijken blaam op den hals gehaald. Hij had den 17 Januarij 1840 een adres aan den Koning gerigt, waarin hij zich beklagt over de belemmeringen, door het gouvernement aan de vrijheid van geweten verwekt, door de eene evangelische geloofsbelijdenis boven de anderen te begunstigen. Daarenboven legde hij

de grootste bezorgheid, aan den dag voor de toekomst der vereeniging van de beide geloofsbelijdenissen (het lutherdom en het calvinismus) en der godsdienstige vrijheid.

De Koning heeft aan den raad een antwoord gezonden, dat hij den 21sten februari heeft afgelezen, van datgene wat hij verleden jaar, aan de stedelijke regering van Berlin had doen geworden.

Een dagblad van Breslau meldt, dat onderscheidene escadrons cavalerie, die in Silesie gecantonneerd zijn, bevel hebben ontvangen om naar het hertogdom Posen op te rukken, alwaar het schijnt dat het pruisisch gouvernement eene groote magt wil bijeenbrengen.

KULLEN, 20 februari. De heer Eichman, president der Rijn-provincie, heeft een bavel uitgevaardigd, krachtens hetwelk de groenten, tot opzeggens toe, vrij zullen zijn van inkomende regten.

— Uit Stuttgart schrijft men dat de kroonprins van Wurtemberg in den loop der maand maart naar St. Petersburg zal vertrekken en dat zijn huwelijk met de grootvorstin Olga in de maand augustus e. k. zal plaats hebben.

ENGLAND
De beraadslaging over het ontwerp van Sir Robert Peel is den 24sten niet ten einde geloopt; dezelve is weder tot de daarop volgende donderdag verdaagd.

Een koddig incident heeft ditmaal de eentoonigheid der discussie enigzins afgebroken. Lord Ingestre, een der voorstanders van het stelsel van bescherming, over de aardappelenziekte sprekende en de daad bij het woord voegende zeide: Ziehier een jongen aardappel (op het gezicht van de vrucht, welke de redenaar met de meeste deftigheid uit zijnen zak te voorschijn haalt, barst een schaterend gelach op al de banken los) een jongen aardappel, zoo verholgd de redenaar, welken ik mij gelukkig achtte te toonen aan al de geëerde leden, die denzelfden tranen naderbij willen beschouwen (nieuw gelach); het is een zeer goede aardappel (herhaald geschater). De geëerde leden mogen mij zeggen, maar zullen waarschijnlijk de zaak niet geheel van alle belang ontbloot beschouwen, wanneer ik hun zeggen zal dat die aardappel, door den heer Choplin, hovenier te Worth, gewonnen is van eenen verrotten aardappel, en dat hij volkomen gezonde en volwassene planten bekomen heeft in vruchtbare aardappelen, die door de ziekte aangetast waren. De edele Lord heeft hieruit afgeleid, dat de vrucht van de aardappelenziekte ontstaan, overdreven is en daarom zal de ministerieel ontwerp stemmen.

Lord heeft in hare zitting van den 23sten februari toegeestemd van de bill strekkende tot bescherming der personen en eigendommen in Ierland. Het stelsel amendement is op het ministerieel ontwerp voorgesteld en al de redenaars die het woord gevoerd hebben, verklaarden eenparig dat het dringend noodzakelijk was dat er adequate maatregelen genomen werden om partij te stellen aan het loopen van het gevaar van de ziekte der aardappelen en eigendommen, hetwelk zich in Ierland heeft verspreid. De door het gouvernement voorgeslagen maatregelen zijn overigens slechts van tijdelijke aard en de graaf de St. Germain heeft verklaard dat hij hoopte dat het oogenblik zou komen, dat zij zoude kunnen ingetrokken worden.

— Sir Robert Peel heeft in de zitting van het Lagerhuis van den 25sten aankondigd, dat dadelijk na de afsluiting over de wijziging der graanwetten hij aan het Parlement de overige veranderingen, welke hij in het ontwerp wil aanbrengen, zal onderwerpen. Daarna is de beraadslaging over het eerste gedeelte van het ministerieel ontwerp betrekkelijk de graanwetten hervat.

Volgens de berekening van een dagblad van Brighton zullen de protectionisten ongeveer 254 tegen het ontwerp bij een krijgen en 329 stemmen zullen zich er voor verklaren. Er zijn 70 afgevaardigden bij de kamer aanwezig. De meerderheid ten voordeele van het ontwerp zou dus, naar deze berekening, die het kenmerk van juistheid draagt, ongeveer 75 stemmen bedragen.

IRLAND
De redenaars van het republikeinse genootschap, hebben zich in de laatste bijeenkomst van hetzelfde hevig tegen de bill, welke door den graaf van St. Germain aangeboden is ter onderdrukking van de misdaden in Ierland. De heer Barry, een der hoofden van het jeugdige Ierland heeft deze bill genoemd eene handring der oude despoten van

Algiers waardig. Indien, zeide hij, Keizer Nicolaas zich zoo doet uitnemen van Polen veroorloofde, zou hij geene maand langer de kroon op het hoofd en het hoofd op de schouders dragen. Op voorstel van de heer Smith O'Brien, is een voluum van veroordeling met eenparige stemmen door de vergadering aangenomen.

SPANJE
MADRID, 20 februari. Naar welk is het ministerie geconstitueerd, of er loopen reeds geruchten van ontbinding. Heden zette men dat de heeren Pena-Aguayo en de generaal Roncali het cabinet zouden verlaten. Er is echter nog niets dat aan deze geruchten eenigen grond van waarschijnlijkheid bijzet.

FRANKRIJK
De heer Guizot heeft thans formeel verklaard, dat het gouvernement van de expeditie tegen Madagascar afgezien heeft.

— Men zegt dat eenige moeilijkheden gerezen zijn omtrent het vertrek van den prins van Aumale naar Algerie; de prins wil dat het kabinet zich eerst met den Maarschalk Bugeaud zal verstaan en dat aan deze bepaalde instructien zullen worden, zijn voor des prinses komst in Algerie.

— De Kamer der Gedeputeerden heeft 11. donderdag het ontwerp, waarbij aan het ministerie van binnenlandsche zaken een credit van een miljoen franken wordt geopend, voor geheime uitgaven, zonder beraadslaging aangenomen. De oppositie heeft den moed niet geopend dan, om door den heer Odilon Barrot aan te kondigen dat zij de discussie uitgesteld had tot de behandeling van de begroting.

Tevens heeft de Kamer eene wet aangenomen, waarbij wordt bepaald, dat voortaan de belasting op het vee, bij den invoer in de steden, berekend zal worden naar het gewigt bij het pond, en niet meer, zooals tot heden, bij het stuk.

— Men leest in den *Messenger*, de brief, welke onderscheidene dagbladen onlangs hebben medegedeeld over de zaak Contrefaçon, legde aan de magistraten van het openbaar ministerie de verplichting op van een nauwgezeten onderzoek. Deze plicht is vervuld en alle nasporingen zijn in het werk gesteld; nu is de zaak in handen gesteld van den raad der orde van de Advocaten, met al de documenten welke denzelfden betreffen, en deszelfs uitspraak staven.

— De minister van Financien heeft bij aanschrijving van den 29sten januarij 11. op voorstel van den raad der administratie, over de posten, aan al de agenten van welke rang ook, die in administratie verboden, zich middellijk of onmiddellijk op met het doel op eenig geldelijk voordeel, in te laten met abonnementen voor particulieren op dagbladen van welke aard ook, op tijdschriften of andere werken, hoegenaamd, behoorende tot den boekhandel en bij afleveringen of anderszins uitgegeven.

De gelden, welke met dit doel aan de postkantoren worden afgegeven, zullen beschouwd worden als gelden, welke en de mandaten afgegeven ten name der *gerants* der gezegde dagbladen, of uitgevers der bedoelde werken.

— Uit Rome schrijft men aan *la Presse*: Het schijnt zeker te zijn dat de heer Rossi nog eenigen tijd te Rome zal verblijven als gevolmachtigd minister van Frankrijk. De heer de Rozier, eerste legatie-secretaris van Frankrijk te Rome is op het punt om deze stad te verlaten, om zich naar Mexico te begeven, alwaar hij benoemd is tot gevolmachtigd minister, ter vervanging van den heer Alley de Ciprey. De oudste zoon van den hertog de Broglie zal den heer de Rozier als versten secretaris opvolgen.

Dank der gematigdheid, welke het cabinet van Madrid heeft aan den dag gelegd, bij de beraadslagingen over het adres, en der pogingen door den heer Castillo y Ayenza in het werk gesteld, spoeden de onderhandelingen tusschen Rome en Madrid tot een gewenscht einde: zoodanig zelfs dat Mgr. Brunelli onmiddellijk na Paschen naar Madrid vertrekken zal met den titel en rang van nuncius van den H. Stoel. De congregatie *de Propaganda Fide* heeft besloten eene nieuwe apostolische zending te vestigen in het binnenste van Afrika: deze zending, die door zou dringen tot aan den oorsprong van den Niger, zal bestaan uit eenen bisschop, een lid der Propaganda en eenen Jesuit.

— De heer Lenormant, wiens afreding als professor aan de Universiteit wij onlangs gemeld hebben, is hoofdredacteur van den *Correspondant* geworden.

Sedert acht dagen heeft de minister van Pruisen te Parijs onderscheidene nota's aan den heer Guizot ter hand gesteld om de onlusten van Posen te doen uitkomen als eene zamenzwering, gesteed door de Polen, die te Parijs hun verblijf houden. Tengevolge dezer aanklagt zijn de meeste der Polen, die in onze hoofdstad verblijven, onder een streng toezigt der politie gesteld. Men zegt dat het bal der Polen, thans strijdig in het hotel Lambert gegeven, opgevuld was met politie-agenten.

BELGIË
Door den heer Dumon-Dumortier, in den senaat geinterpelleerd over de voorgewende ministerieele crisis (waarvan in de laatste dagen zoo veel gesproken is, doch waarover wij het stilzwijgen bewaard hebben, omdat wij er niet aan geloofden) heeft de minister van justitie verklaard, dat er geene ministerieele crisis bestaat; dat het cabinet tot heden in voldoekte overeenstemming is betrekkelijk het beginsel van de wet op het onderwijs, maar dat de raad beraadslaagt over de uitbreiding, welke aan het beginsel van de wet van 1834 kan gegeven worden. De minister heeft er bijgevoegd, dat hij alle reden had te hopen, dat men tot eene uitkomst zal geraken, welke alle opzien zal bevredigen, en dat men dus niet als eene ministerieele crisis kan beschouwen eene discussie, welke het cabinet voortzet met het verlangen, om tot eene voldoende uitkomst te geraken.

NEDERLAND
S HERTOGENBOSCH, 3 februarij.
11. zaterdag is de verjaardag van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden op de gebruikelijke wijze gevierd.

— De heeren Gebr. Diederichs hebben het prospectus rondgezonden van een nieuw *Nederlandsch Magazijn, ter verspreiding van algemeene en nuttige kundigheden*. Wij hopen dat bij de *herscheping* van het *Nederlandsch Magazijn*, meer dan het vorige aan het voorgestelde doet, *verspreiding van ALGEMEENE Kundigheden* zal voldaan worden, door niets optenemen wat een groot gedeelte van het ALGEMEEN moet mishagen en zich van hetzelfde moet doen onthouden. Zoo wel in belang der onderneming zelve als in het belang van het ALGEMEEN, raden wij zulke aan. Indien het Nieuw *Nederlandsch Magazijn* niet dat billijk verlangen voldoet kan het verzekerd zijn, dat sympathie en aanbeveling te verwerven, daar ons niets meer ter harte gaat, dan verlichting en beschaving, mits het niet zij ten koste van dierbare belangen.

S. HAGE, 27 februarij. De E. A. officier van justitie heeft zich in appel voorzien tegen het vonnis gegeven in de zaak tegen A. J. E. van Bever, voorgez. 11. 11. 11.

ZWOLLE, 25 februarij. Heden motgen werd de behandeling der bekende zaak van den heer K. van Hulst, voor het provinciaal gerechtshof alhier hervat. Nadat het hof bij incidenteel arrest de behandeling der zaak ten principale had bevelen, heeft de procureur-generaal, na een uitgewerkt resume der zaak gerequireerd de bevestiging van het door den assisen register gewezen vonnis (zijnde twee jaren gevangenisstraf). Daarna maakte de verdediger, de heer Mr. J. H. G. Boissevain, advocaat te Arnhem, kortelijk de geincrimineerde artikelen te verdedigen en verklaarde, na repliek van het openbaar ministerie, dat hij het stuk aan den heer van Hulst opgezonden en de plaatsing daarvan verzocht had.

De procureur-generaal verklaarde bij dit incident, dat hij een requisitoir wilde nemen. Het hof heeft uithoofde van het gevorderde uur de verdere behandeling tot morgen ten 12 ure verdaagd.

In die zitting, waar de appelland, doch niet zijn verdediger verscheen, betogde het Openbaar Ministerie, dat de verklaring van den heer Boissevain en van den appelland, ten opzichte van den schrijver van het betogde stuk niet was geschied *tempore uitte*, en aldoo geen het minste regtsgevoel kon hebben. Dat de hof den appelland, op grond daarvan niet kon ontslaan van de tegen hem ingestelde regtsvervolging, omdat hij den tijd had laten voorbijgaan, waarop het hooren van den schrijver, ten opzichte der vervolging tegen den drukker en uitgever, eenig effect kon hebben. Bij een incidenteel en supplettoir requisitoir persisterde Z. K. G. op zijn zijne op gisteren gedane vordering.

Het hof heeft de uitspraak in dezen bepaald op heden over acht dagen, donderdag 3. maart, ten 10 ure som 11 ure, en verklaard bij een incidenteel arrest, dat het laatste incident van de procedure zal worden. De uitspraak doen.

MIDDELBURG, 26 februarij. Heden had alhier ter correctionele teregtzetting der arrond. regtbank de behandeling plaats, der zaak van het Openb. Ministerie tegen A. W. van Nieten, uitgever der *Vlaamsche Courant*. De officier van justitie, Mr. van Nieten, requireerde hare schuldigverklaring en veroordeling in eene boete van 500 francs.

De verdediger der beschuldigde, mr. D. van Eck, trachtte te bewijzen, dat er van geen misdrijf sprake kon zijn. De uitspraak in deze zaak werd bepaald op donderdag den 5 maart.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.
Zitting van 26 Februarij.

Gisteren en heden heeft de centrale afdeling van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zitting over verschillende aanhangige onderwerpen gehouden.

Men verwacht, dat de Kamer aanstaanden zaterdag eene zitting houden zal; waarin door de centrale afdeling haar algemeen verslag zal worden uitgebragt over eenig aanhangig ontwerp van wet, waaromtrent alsdan de beraadslagingen in het begin der volgende week zullen plaats hebben.

Men verzekert, dat daarna de werkzaamheden der Kamer tot na Paschen zullen worden geschorst.

Men verneemt voorts, dat bij de Kamer zijn ingekomen de antwoorden der regering, betrekkelijk het ontwerp van wet ten aanzien van den accijns op de suiker.

Zitting van 28 februrij.

Zijn ingekomen onderscheidene adressen van sollicitanten naar de opengevallen betrekking in het collegie van raden en generaalmeeesters der munt; het opmaken der nominatie wordt bepaald op dingsdag aanstaande. Tot rapporteurs over het wetsontwerp tot overbrenging van gelden voor de munt, zijn benoemd de heeren Cost Jordens, Corneli, van Twist, Sasse van IJssel en de Man.

Tot rapporteurs nopens het ontwerp tot voorwaardelijke verhooging der regten van in- en uitvoer, de heeren van Dam, van Goltstein, van Ackerlaken, Kniphorst en Faber van Riemsdijk.

De centrale afdeling heeft haar verslag gereed nopens het ontwerp tot overbrenging van gelden voor de munt.

Is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, tot verhooging der begroeting voor de nationale schuld over 1846; verzending naar de afdelingen. Wijders worden rapporten uitgebragt op onderscheidene bij de kamers ingekomene adressen.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

LATERE BERIGTEN.

Men heeft te Londen, over Brazilië, tijdingen van Montevideo ontvangen tot den 23 december. De engelsch-fransche flotille, was na de bekome schade hersteld te hebben, de Parana weder opgezield, zonder nieuwe hindernissen te ontmoeten. Twee engelsche regimenten zijn Montevideo binnengerukt, hetgeen een einde heeft gemaakt aan de bezorgdheid der inwoners, die door Oribe bedreigd werden. De zaken van Rozas schijnen overigens van erger tot erger te worden; de desertie ontleent hem veel volk, en tot overmaat van ongeluk heeft de republiek van Paraguay zich tegen hem verklaard. Den 11 november is te Assomption tusschen Paraguay en de republiek van Corrientes een offensief en defensief verdrag gesloten. 5000 man troepen van Paraguay hebben zich bij den generaal Paz gevoegd, die tot generaal en chef over de krijgsmagt der beide Staten benoemd is.

De beraadslaging over het ontwerp van sir Robert Peel is in de zitting van den 27 nog niet ten einde geloopen. Zij is den 28 hervat. De Kamer is afgemat van die eindelooze debatten; maar het schijnt dat elk lid er op gesteld is, zijn woord te spreken in eene discussie, welke voor niemand iets nieuw meer kan opleveren.

Er loopt een gerucht dat Mgr. Wiseman, Coadjutor van het midden distrikt van Engeland, door eene beroerte getroffen is, en er weinig hoop overig is om zijn zoo dierbaar en nuttig leven te behouden.

De *Köln. Zeit.* meldt het volgende. Ik heb u heden eene droevige tijding mede te deelen: gisteren is de bisschop coadjutor van Posen en Gnesen, Mgr. Dombrowski, gevangen genomen, en in de vesting van Graudentz opgesloten, onder afdruk van de staatkundige woelingen in de hand gewerkt te hebben. De onrust, welke deze maatregel onder de catholijken verwekt heeft, is zeer groot, ofschoon zij zich, onder den eersten invloed van den schrik, niet openlijk verklaart. Het is te wenschen, dat de prelaat spoedig alhier terug kome, op dat de gemoederen weder rustig worden en nieuwe godsdienstige onlusten den reeds zoo bedankelijken toestand onzer niet provincie komen verergeren.

De *Pruss. Zeit.*, die anders gewoonlijk latere tijdingen uit het hertogdom mededeelt dan de *Köln. Zeit.*, spreekt van deze gebeurtenis niet in haar nummer van den 26; maar de bewoordingen dezer laatste zijn zoo onduidelijk en bepaald, dat het moeilijk dezelve in te trekken.

De *Republik* schijnt gunstig ter verspreiding van allerlei onheilrijke geruchten. Alzo heeft, naar luid der *Etter. Zeit.* den 23 te Berlijn het gerucht geloopt, dat Keizer Nicolaas te St. Petersburg door een onverschot van het leven was beroofd en dat de stad Posen aan de vier hoeken in brand was gestoken.

De generaal majoor Du Pont heeft zijn ontslag genomen als minister van oorlog van Koning Leopold en is benoemd tot adjudant des Konings. De minister van justitie, d'Anethan, is ad interim met zijne portefeuille belast.

Ingezonden Stukken.

LUTHER en de ridder VAN DER HEIM VAN DUIVENDIJKE.

Wij beamen het oordeel, hetgeen is uitgesproken over dezen heer, dat het in eene vergadering van Provinciale Staten niet te pas kwam, om kerkelijke personaadjen op het tooneel te brengen en dat, in eene vergadering, waarstellig roomsch-catholijken tegenwoordig waren, die echter, hadden zij wat minder gesympathiseerd met ZHWGeb. aarzelen wat van de natuur van Luther gehad, stellig die rarietente zoo maar niet soepsappig zouden hebben zien vertoonen. Maar heeft men wel bedacht, dat Luther volstrekt niet conservatief was, en hoe protestantsch de ridder dan ook moigt zijn, ZHWGeb. diensvolgens, eenen heimelijken afkeer tegen dien afvalligen Augustijner monnik moest hebben; en verwarrende het kerkelijke met het staatkundige, lucht moest geven aan zijnen ingekankerden haat tegen al wat positief is. Wonderl maar wie kan ook zoo alles te gelijk bedenken, dat ZHWGeb. nog niet een ander kerkelijk persoon, Erasmus meenen wij, op het tooneel heeft gebragt. Deze was een conservatief en, hoe heerlijk had ZHWGeb. om het heilrijke van het conservatieve eens juist en schitterend te doen uitkomen, dezen geleerden Rotterdammer kunnen citeren; want daar Luther de gansche Kerk in de war bragt, ging Erasmus, stillekes naar huis. 't Is wel zoo, hij had vroeger nog al zoo het een en ander uitgevoerd, waaruit zucht tot hervorming ontstond; maar toen het eens regt aan den gang zoude gaan, toen deinsde de geleerde man terug en — deed niets. Ziet, dat is immers nu een uitmuntend beeld voor de conservatieve ideën, tegen over dien dotten Luther? en zoo al schrijvende en denkende over het zonderlinge, ja niet kiesche, dat een Gouverneur, mannen als Luther ten toonele bragt, komt het ons voor, dat hoe ongepast ook deze handelwijs was; ziech echter de protestantsche leden meer, dan de roomsch-catholijken te beklagen hadden. Hoe! in hunne tegenwoordigheid wordt over den held der reformatie een ongunstig oordeel geveld; zijne te driftige handelwijs is de oorzaak dat er zooveel verwarringen in Kerk en Staat sedert de reformatie, zijn beleefd; ware Luther zoo wijs geweest als onze Ridder, men zoude nu eene algemeene christelijke Kerk gezien hebben; doch zoo, hier dient men wel op te letten, als geen protestant die immer gewenscht heeft of wenschen zal. En nu dit kerkelijke toepassende op het politieke, dan zouden wij de inzigten deelende van ZHW, Geb. als constitutionele Nederlanders, mijnheer van der Heim, belieft dit wel te reflecteren, — juist bekomen, wat wij niet willen, noch in het belang van onzen geëerbiedigden Koning, noch in het belang der Natie; wij zouden in plaats van eenen constitutionelen Staat, een onding worden, waarvoor we geen beteren naam weten als nepotisme, aristocratie, oligarchie! Hoe is het mogelijk, dat men zonder schaamrood te worden, nog zoo durft spreken als we van onze conservatieve staatsmannen dagelijks hooren moeten? Heeft de natie bij zooveel als ze verloren heeft, dan haar geloogen oot nog verloren? Is dan het vijfperk van vijftien jaren dat we onder eene grondwet geleefd hebben, waarbij niemand verantwoordelijk was, door de natie vergeten? toen een ondoordringbare sluier voor zoo veel was geschoven? en wat zag de Natie, toen die sluier eindelijk werd opgeheven? antwoordt ons, conservatieven, wat zag de Natie? Om conservatief met wijsheid te zijn, moeten we wat goeds hebben te bewaren; als we dat hebben willen we ook conservatief zijn, maar wat hebben we? Eene grondwet die veel te wenschen overlaat, die verbeterd, veranderd behoort te worden, maar met er tijd, niet als Luther, de Erasmus. Veel praten, veel beloven, veel laten en op niets doen! Zoo kan de aristocratie het best spelen. Niet waar vrienden van het behoud van ons gewil men op. Arm Vaderland!

A. 21 feb. 1846.

NEKALREKA.

Advertentien.

VERKOOPING

SMIDSGEREEDSCHAPPEN.

Op Maandag den 10 Maart 1846, des voormiddags ten 10 ure, precies, zal er door den Veendammeester G. E. OFFERS, te 's Hertogenbosch, op den Kanaaldijk naast de woning van den heer J. DE KROON aldaar in de Smederij, publiek worden verkocht:

ALLE SMIDSGEREEDSCHAPPEN,

behoorende tot eene complete SMEDERIJ, alsmede circa 5000 Nederlandsche Ponden NIEUW en OUD IJZER in alle soorten.

Op Zaterdag den 14 Maart 1846 van des voormiddags 10 tot 12 ure voor een ieder te zien: *BET Dijk Dijk Augustus 1846. Zegt het Voort.*

De Notaris A. P. BOLSIUS, te 's Bosch, heeft voor zijne principalen provisieel verkocht de volgende HUIZEN, binnen 's Hertogenbosch, staande in Koopsom, als:

1. Een HUIS en ERF, in de Linthamerstraat, genaamd het Molensijzer, gekwot. C. 280, voor..... f. 1300,00.
2. Een HUIS en ERF, op den Kanaaldijk, Let. D. 102, voor..... f. 260,00.
3. Een HUIS en ERF, daarnieven, D. 101, voor..... f. 340,00.
In Massa 2 en 3 Koop..... f. 670,00.
4. Een HUIS op de Hofstad, D. 137, voor, f. 130,00.
5. Een HUIS daarnieven, D. 138, voor, f. 95,00.
6. Een HUIS daarnieven, D. 139, voor, f. 95,00.
In Massa 4, 5 en 6 Koop... f. 390,00.
7. Een HUIS in de Windmolenbergstraat, D. 485, voor..... f. 165,00.

De finale verkoop zal geschieden te 's Bosch, in het Stads-Koffijhuis bij W. REGGERS, op Vrijdag den 6 Maart 1846, des avonds ten zes ure.

Bij alle Boekhandelaren in Nederland zijn Berigten van Inteekening voorhanden, en worden bestelling aangenomen op het

GOEDKOOPSTE BOEK- EN PLANTWERK: NIEUW NEDERLANDSCH MAGAZIJN,

TER VERSPREIDING VAN ALGEMEENE EN NUTTIGE KUNDIGHEDEN.

Met ruim Twee Honderd Platen en Figuren versierd, Prijs voor een boekdeel van 52 Bladen 's jaars f 5, franco per post f 6,25.

Tot PREMIE ontvangen de resp. Inteekenaars Gratis een boekdeel, waarvan alle maanden een blad druks het licht ziet, onder den titel van:

Schatkamer voor alle Standen.

Behelzende meer dan honderd wetenswaardige bijzonderheden, benoemt allerlei huishoudelijke Voorschriften, en meer veel wat in de zamenleving noodig, nuttig en aangenaam kan worden. Prijs afzonderlijk f 1,50 's jaars.

Zij die deze Schatkamer niet kennen, kunnen even als van het Magazijn bij de Uitgever **GEBROEDERS DIEDERICH**

te Amsterdam, en bij meest alle Boekhandelaren alom, de eerste, in Januarij II, uitgegevene Bladen ter inzage bekomen.

Graanmarkt

van de HERRT-O-G-E-N-B-I-O-S-G-I-E, Vrijdag en Zaterdag den 27 en 28 Februarij. ROGGE: f. 6,85 / 7,50 a / 8,00. BOEKWEIT / 7,05 / 8,00 a / 8,35. HAVER / 3,00 / 3,50. GORT HAVER niet aan.

Beurs van Amsterdam.

Zaterdag 28 Februarij ten vier ure: W. S. 2 1/2 pCt. 60 1/2, 1/2. Nieuw Cert. 3 pCt. 72 1/2. Dito Cert. 4 pCt. 95 1/2, 1/2. Handels- 184 1/2. Andoias 6 1/2 pCt. 21 1/2, 1/2. Dito Coupans 21 1/2, 22 1/2. Spaans Eijnd. 3 pCt. Oude Russen 4 pCt. 90 1/2. Dg. Stieglitz en Co. 89 1/2. Peru

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROUY, te 's Hertogenbosch.